

Project
FINALLY
Financial Literacy for the Roma

FINALLY

Ovaj projekat je finansijski podržan od strane Evropske Komisije. Ova publikacija (sredstvo komunikacije) odražava isključivo stavove autora, i Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo koju upotrebu informacija koje su u njoj sadržane

Project
FINALLY
Financial Literacy for the Roma

Lifelong
Learning
Programme

DEVELOPMENT
AND EDUCATION
CENTRE NOVO MESTO

Šta sadrži ovaj modul: kućni budžet – planirajte i pametno trošite?

Tema 1. Naši prihodi

Tema 2. Potrebe i želje

Tema 3. Kako napraviti kućni budžet i izbjeći probleme u budžetiranju

Tema 4. Značaj dobrih navika u potrošnji

Tema 5. Kupovina

Tema 6. Kontrola trošenja

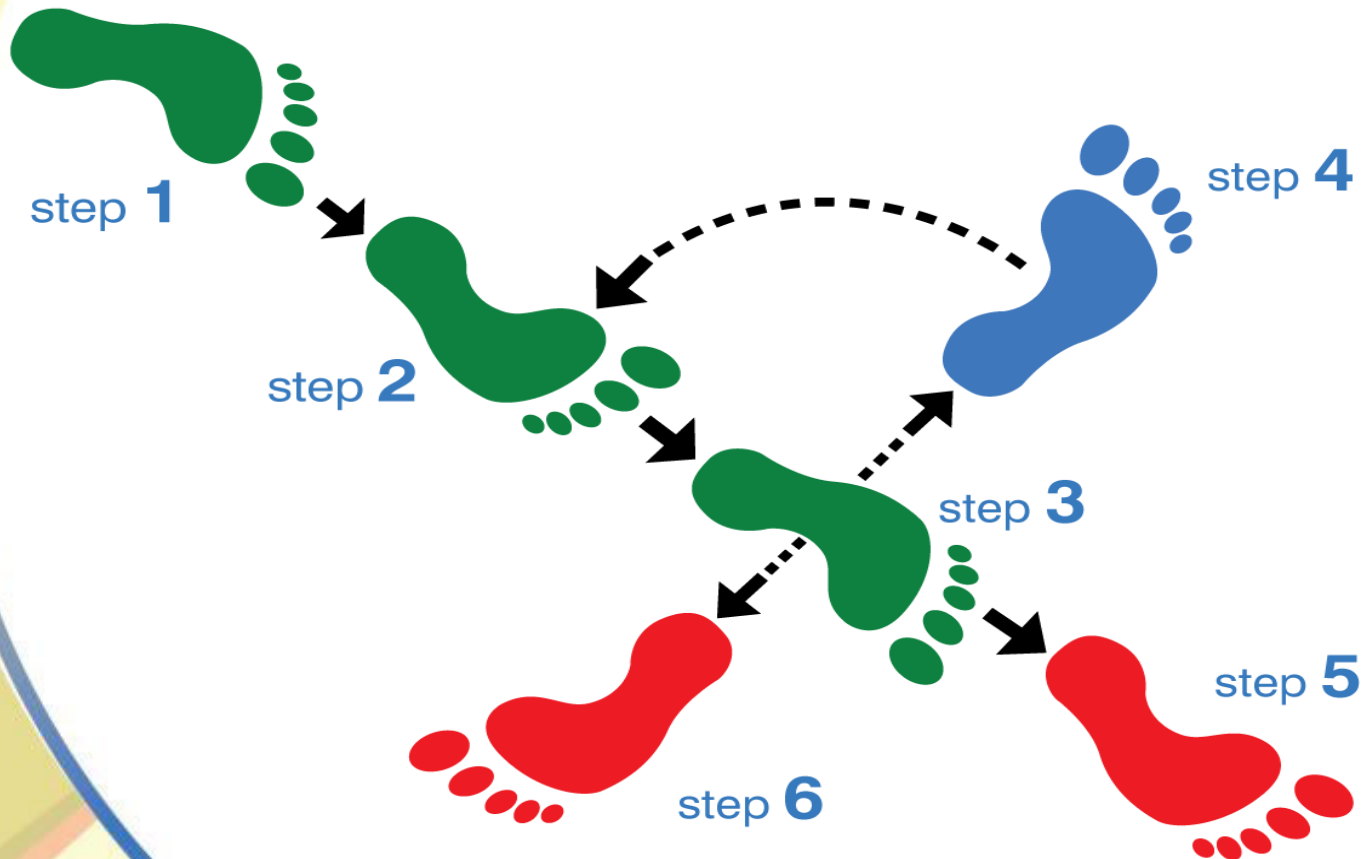

Project
FINALLY
Financial Literacy for the Roma

Pametni put u 3 + 3 koraka

Project
FINALLY
Financial Literacy for the Roma

Pametni put u 3 + 3 koraka

- Koliki je moj redovan prihod?
- Kako da ostvarim dodatni prihod?

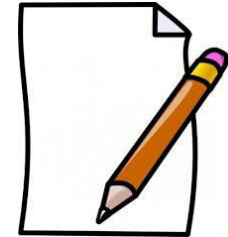

TEMA 1. NAŠ PRIHOD

Na šta pomisliš kada
čuješ reč “prihod”?

... a reč
“budžet”?

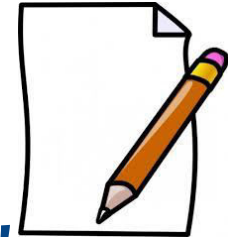

SUMIRANJE PRIHODA

Koliko mi je zapravo novca na raspolaganju svakog meseca?

(Vežba 1a – zadatak 1)

IZVOR PRIHODA	MESEČNI PRIHOD (IZNOS)
1.	
2.	
...	
UKUPNI MESEČNI PRIHOD:	(1+2+...)

SUMIRANJE MESEČNIH PRIHODA

**Kako mogu povećati svoje lične mesečne prihode?
Kako možemo zarađivati više kao domaćinstvo?**

(Vežba 1a – zadatak 2)

IZVOR PRIHODA	JA: Mesečni prihodi (suma)	MAMA	TATA	SESTRA/BRAT ... <i>(dodajte onoliko kolona koliko je potrebno)</i>
... <i>(dodajte onoliko redova koliko je potrebno)</i>				
	MOJ UKUPNI PRIHOD:	MAMIN UKUPNI PRIHOD:	TATIN UKUPNI PRIHOD:	UKUPNI PRIHOD SESTRE/BRATA:
UKUPNI MESEČNI PRIHOD ZA NIVO DOMAĆINSTVA:	JA + MAMA+ TATA + SESTRA/BRAT...			

SUMIRANJE MESEČNIH PRIHODA

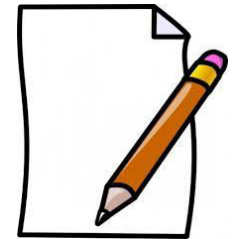
Redovni

Neredovni/
vanredni

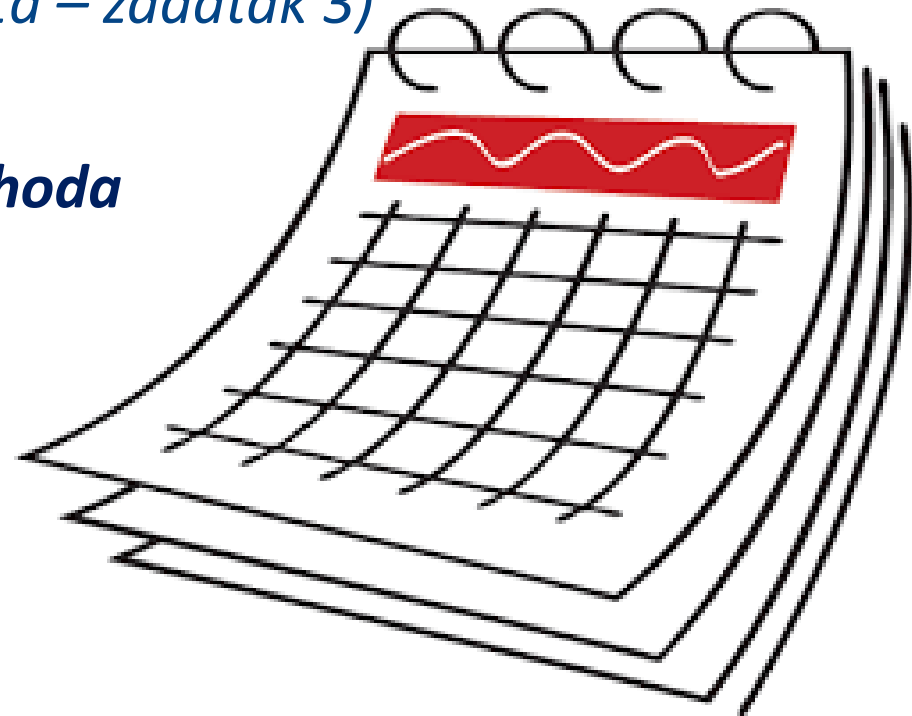
SUMIRANJE MESEČNIH PRIHODA

RAZLIKOVANJE REDOVNIH I VANREDNIH PRIHODA

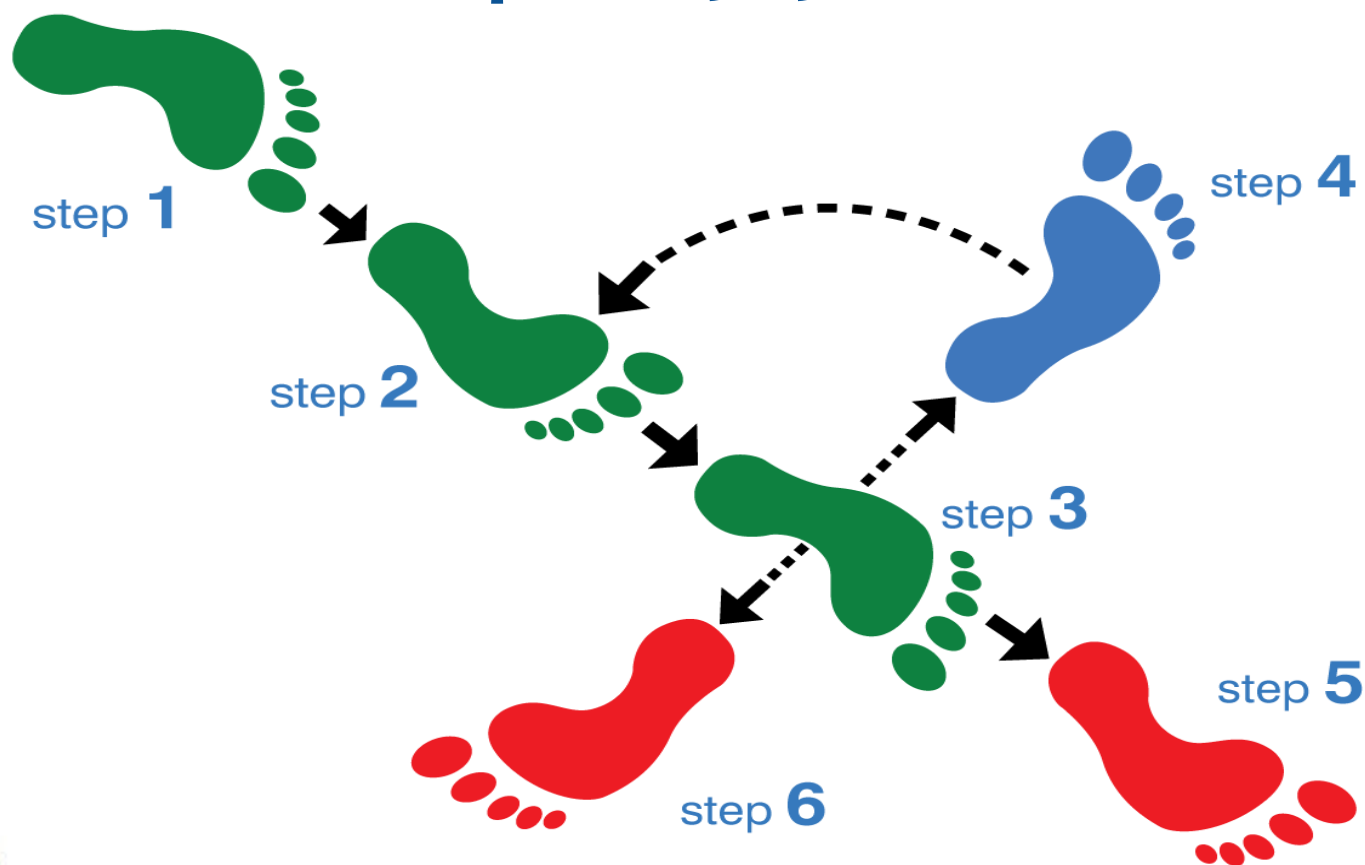
(Vežba 1a – zadatak 3)

***Koji od navedenih prihoda
spadaju u redovne?***

Pametni put u 3+3 koraka

Project
FINALLY
Financial Literacy for the Roma

Pametni put u 3+3 koraka

korak

2

- Šta treba da kupim?
- Koliko novca mogu da potrošim?

Project
FINALLY
Financial Literacy for the Roma

Pametni put u 3+3 koraka

- Da li raspoložem sa dovoljno novca da pokrijem sve troškove?
- Da li će mi preostati nešto novca?
- Da ipak razmislim o svojoj kupovini?

TEMA 2. POTREBE I ŽELJE

*Kako trošimo?
(vežba 1b)*

TEMA 2. POTREBE I ŽELJE

Razmotrite još jednom iznos prihoda i iznos koji smatrate raspoloživim za potrošnju

Da li možete navesti primere **ŽELJA** i
POTREBA?

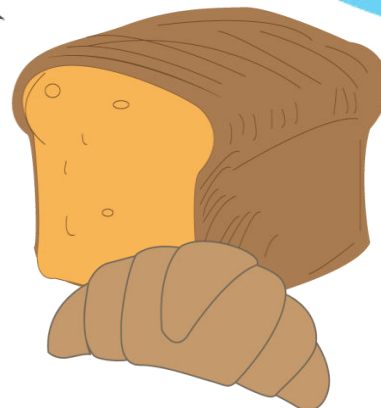
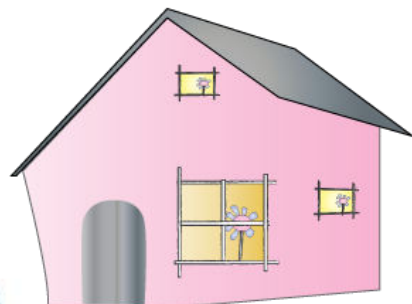
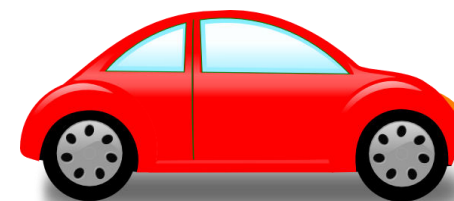
Potrebno
nam je...

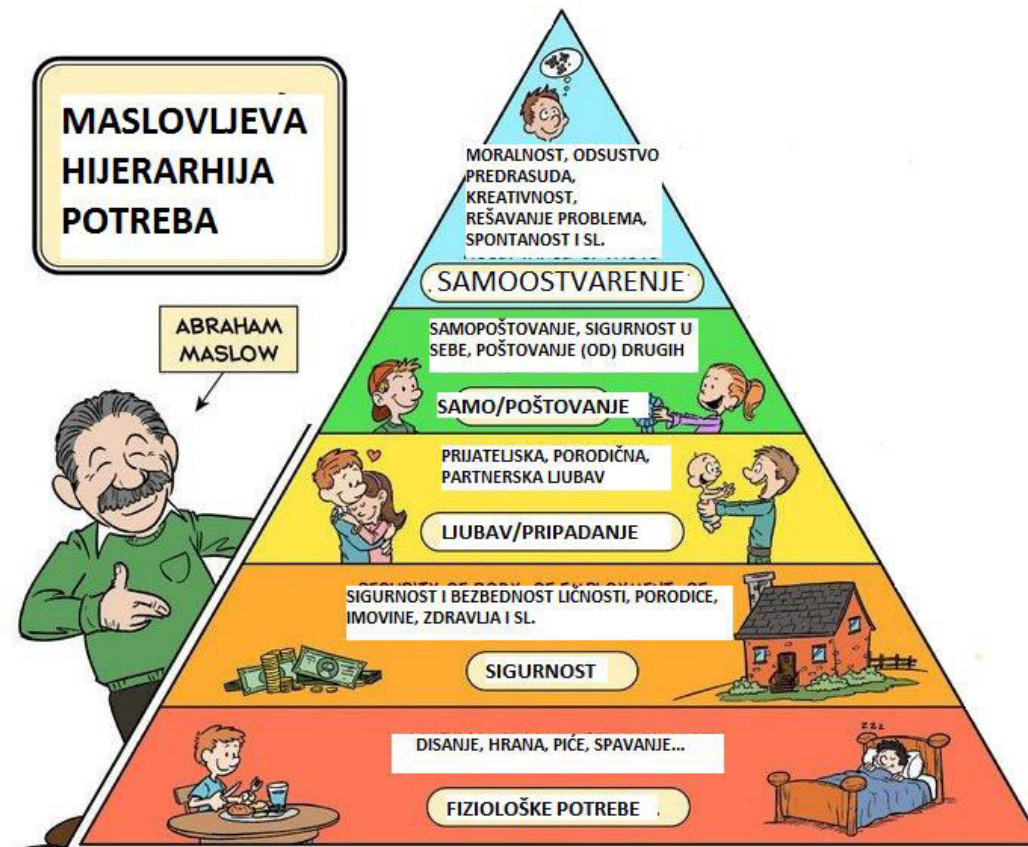
Ja želim....

Da li znate razliku između **POTREBA** i **ŽELJA**?
Hajde da razgovaramo o tome!

Izvor:

<http://timvandevall.com/wp-content/uploads/2013/11/Maslows-Hierarchy-of-Needs.jpg>

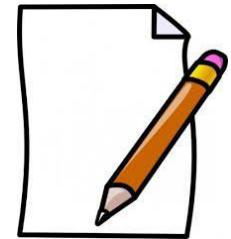

POTREBE

vezane za široke kategorije proizvoda/usluga, npr. različite ponude koje mogu zadovoljiti neku potrebu.

ŽELJE

preciznije određene – one su vezane za konkretan proizvod/uslugu, ili čak marku proizvoda ili usluge.

RAZLIKOVANJE POTREBA I ŽELJA (Vežba 1c)

Navedite neke želje i potrebe koje su bile pomenute u vežbi – igri uloga.

POTREBE	ŽELJE
1.	1.
2.	2.
3.	3.

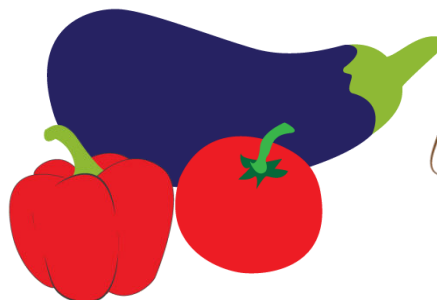

ZADOVOLJENJE POTREBA I ŽELJA (Vežba 1d)

potreba?

želja?

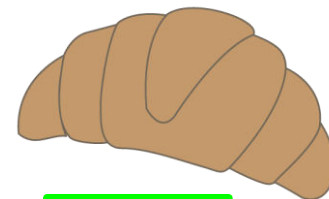
potreba?

želja?

potreba?

želja?

potreba?

želja?

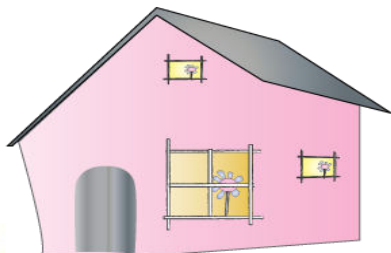
potreba?

želja?

potreba?

želja?

potreba?

želja?

potreba?

želja?

potreba?

želja?

TEMA 3. KAKO NAPRAVITI KUĆNI BUDŽET I IZBEĆI PROBLEME U BUDŽETIRANJU?

Nakon što ste utvrdili koliko mesečno zarađujete, napravite listu neophodnih mesečnih troškova.

TEMA 3. KAKO NAPRAVITI KUĆNI BUDŽET I IZBEĆI PROBLEME U BUDŽETIRANJU?

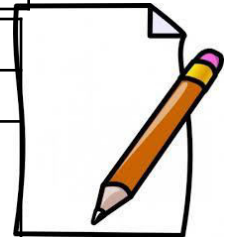
- 1. Redovni troškovi koji nisu mesečni**
- 2. Neočekivani troškovi (slike)**

Sastavljanje preliminarnog kućnog budžeta (vežba 1e)

	Iznos
Ukupni prihodi domaćinstva	
TIP TROŠKOVA	Suma
Troškovi vezani za stanovanje: Stanarina/rata kredita	
Mesečne nadoknade za: utrošak električne energije grejanje telefon Internet...	
Troškovi vezani za podmirenje potreba dece (škola, posebna hrana...)	
Česte/redovne kupovine: Namirnice Kozmetika	
Transportni troškovi (gorivo, održavanje/osiguranje automobila, karta za prevoz i sl.)	
Garderoba, obuća	
Troškovi lečenja/preventivnih pregleda	
Odmor, razonoda	
... (dodati redova koliko je potrebno)	
UKUPNO:	
RAZLIKA IZMEĐU PRIHODA I RASHODA	

- snage/prednosti porodičnog budžeta – razgovor o rezultatima i ličnim iskustvima, i
- identifikovane probleme i načine za njihovo rešavanje.

Step
1

Problemi u budžetiranju

TEMA 4. ZNAČAJ DOBRIH NAVIKA U POTROŠNJI

1. Počnite od svog budžeta.
2. Pratite troškove svakog dana, pripišite ih odgovarajućoj kategoriji.
3. Oduzmite trošak od sume novca raspoložive za troškove
4. Izbegavajte dugove
5. Revidirajte budžet s vremena na vreme
6. Na kraju meseca, prilagodite budžet za naredni mesec.

TEMA 4. ZNAČAJ DOBRIH NAVIKA U POTROŠNJI

Pregledajte listu mesečnih troškova i označite problematične stavke

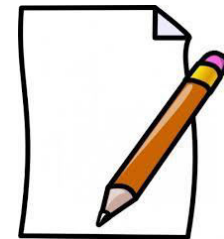
1. ~~cigarete~~
2. ~~meso~~
3. troškovi električne energije
4. odeća za decu

TEMA 4. ZNAČAJ DOBRIH NAVIKA U POTROŠNJI

Praćenje troškova (vežbe 1f)

Dodatni troškovi:	Suma
UKUPNO:	

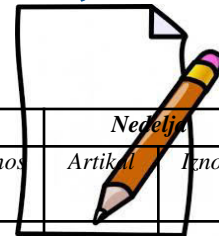
	REZULTAT kućnog budžeta (iz prethodne vežbe, 1h)
	Dodatni troškovi

Revidiranje potrošnje – ka mudrijem trošenju i boljim navikama u potrošnji (vežba 1g)

razmislite o troškovima koje ste imali prošle nedelje

Ponedjeljak		Utorak		Sreda		Četvrtak		Petak		Subota		Nedjelja	
Artikal	Iznos	Artikal	Iznos	Artikal	Iznos	Artikal	Iznos	Artikal	Iznos	Artikal	Iznos	Artikal	Iznos
... (dodajte redova koliko je potrebno)													
Ukupni dnevni trošak:													
Trošak tokom nedelje:													

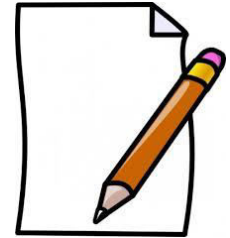

Project
FINALLY
Financial Literacy for the Roma

Uradite svoj domaći zadatak

**Revidiranje potrošnje – ka mudrijem trošenju
i boljim navikama u potrošnji
(vežba 1g)**

1. *Koji troškovi su identifikovani kao problematični i zašto?*
2. *Šta učiniti povodom tih troškova – koje ukinuti (zašto?), smanjiti ili podeliti (kako?)?*

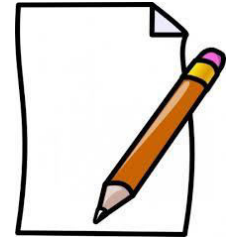
Project
FINALLY
Financial Literacy for the Roma

Lifelong
Learning
Programme

DEVELOPMENT
AND EDUCATION
CENTRE NOVO MESTO

Velike i male prodavnice (vežba 1i)

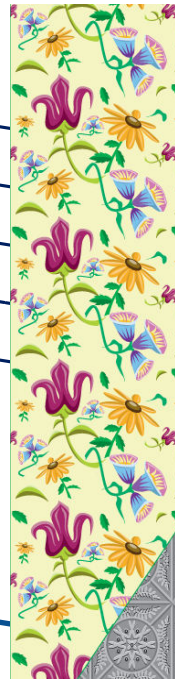

Sastavljanje spiska za kupovinu (vežba 1j)

Lista

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Imajte na umu sledeće:

- cena po jedinici proizvoda (kg, l, kom.)
- kvalitet, trajnost i druge karakteristike proizvoda

Project
FINALLY
Financial Literacy for the Roma

Lifelong
Learning
Programme

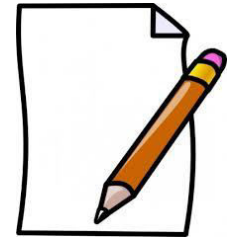
DEVELOPMENT
AND EDUCATION
CENTRE NOVO MESTO

Korišćenje prilika za pametnu kupovinu (vežba 1k)

Simulacija kupovine (vežba 1I)

Šta da izaberem?

Smanjenje troškova (vežba 1m)

Mogu li smanjiti svoje
troškove?

Možda treba da probamo...

PITANJA ZA PROVERU RAZUMEVANJA MODULA 1:

- 1. Objasnite razliku između redovnih i vanrednih prihoda. Zna li neki primer vanrednih prihoda?*
- 2. Koje vrste potreba postoje? (možete pomenuti i vrste iz Maslovljeve hijerarhije)*
- 3. Koja je razlika između potreba i želja? Objasnite.*
- 4. Zašto je bitno da se prate troškovi? Objasnite.*
- 5. Da li znate neke dobre navike u potrošnji koje omogućavaju pametno trošenje?*
- 6. Da li više volite da kupujete u manjim ili većim prodavnicama? Zašto?*
- 7. Kako biste objasnili “vrednost za novac”? Navedite neki primer.*
- 8. Navedite neki primer aktivnosti koje mogu da se koriste kako bi se smanjila potrošnja.*